

E. du Perron Genootschap

EdPG-secr. C. van Schendel, Plantagekade 14, 1018 ZV Amsterdam
Telefoon: 020 622 43 22 • E-mail: info@edpg.nl • Website: edpg.nl

Nieuwsbrief 11 oktober 2014 – Jaargang 21, nummer 2

Najaarsbijeenkomst op zaterdag 15 november in Den Haag

Op zaterdag 15 november is onze najaarsbijeenkomst in de halfronde Ontvangstzaal van het Letterkundig Museum te Den Haag. Er wordt aandacht besteed aan de Vlaamse schrijver Victor Brunclair en aan Ronald Spoors persoonlijke betrokkenheid bij Du Perron en zijn activiteiten voor uitgaven van diens werk.

Vanaf 12.00 uur is het museum open, u kunt dan de vaste en tijdelijke tentoonstellingen bezoeken. Zie www.letterkundigmuseum.nl en www.kinderboekenmuseum.nl.

Programma

Vanaf 13.30 uur ontvangst

14.00 uur **Dieter Vandembroucke** spreekt over: 'Een opgeblazen nul' en een 'stuntelige rijmelaar': over de Vlaamse schrijver Victor J. Brunclair (1899-1944), met name in zijn relatie tot en in vergelijking met Du Perron'. Vandembroucke promoveerde in Antwerpen op *Dansen op een vulkaan. Victor J. Brunclair: schrijver in een bewogen tijd* (2014), een biografie van de antifascistische schrijver Brunclair (1899-1944), die stierf in een Duits concentratiekamp als martelaar van het vrije woord.

15.00 uur **Kees Snoek** houdt een vraaggesprek met **Ronald Spoor** over diens kennismaking en omgang met het werk van E. du Perron. Spoor bezorgde samen met Louis Uding deel VIII en IX van de *Brieven*, publiceerde vele artikelen over Du Perron en heeft samen met Herman Verhaar een kritische editie van de onvoltooide reeks romans en novellen *De onzekeren* voorbereid, waarvan de uitgave tegemoet wordt gezien.

Ca. 16.00 uur borrel

Adres: Prins Willem-Alexanderhof 5, 2595 BE Den Haag, tel. 070-3339631.

NB. Meld u zich s.v.p. **vóór 10 november** aan bij info@edpg.nl en neem uw **Museumkaart** mee. Geïnteresseerden zijn hartelijk welkom!

Individualisme en epistolair talent: verslag voorjaarsbijeenkomst 7 juni 2014

Op deze welhaast tropische dag begroeten 32 in Du Perron geïnteresseerden elkaar in de koele Studiezaal in de kelder van Instituut Blankestijn in Utrecht en worden felicitaties met het twintigjarig bestaan van het E. du Perron Genootschap uitgewisseld. De bijeenkomst begint met de jaarvergadering.

Jaarvergadering

1. Opening / Mededelingen / Ingekomen stukken

Voorzitter Kees Snoek verwelkomt de 27 leden en 5 belangstellenden, met name Alain en Betje du Perron. De presentielijst gaat rond. Bericht van verhindering is ontvangen van Frans Bulhof, Kiki Hannema, Piet Mooren, Hans Voorhoeve, Bob en Otie Zanen.

Op tafel liggen foto's van de oprichtingsbijeenkomst op 14 mei 1994, die Hans Voorhoeve het EDPG onlangs schonk. Wie personen op de foto's kan identificeren wordt verzocht dat te doen.

Ook ligt er informatie over de onlangs verschenen biografie van Robert de Roos (de broer van Bep du Perron-de Roos) door Jurjen Vis, de mogelijkheid een boek uit de bibliotheek van Menno ter Braak te adopteren en een artikel van Mohammed Benzakour, winnaar van de E. du Perron prijs 2013.

Bert Paasman en Peter van Zonneveld stelden recent een *Album van de Indische poëzie* samen, waarin ook gedichten van E. du Perron zijn opgenomen.

Er zijn nu 80 leden en 8 abonnees op de Cahiers, stabiele aantallen.

2. Notulen Algemene ledenvergadering 11.05.2013 en 26.10.2013 [zie Nieuwsbrief 20(2013)2 en 21(2014)1]

De notulen worden vastgesteld en door voorzitter en secretaris getekend.

3. *Jaarverslag 2013 van de voorzitter en lijnen naar de toekomst*

Zie onderstaande tekst.

4. *Financieel jaarverslag 2013 / begroting 2014 en conceptbegroting 2015*

Penningmeester Kees Rasenberg geeft een korte toelichting bij de Jaarrekening 2013 en Begroting 2014. De stukken worden vastgesteld en de penningmeester gedechargeerd. Tot de kascommissie treden Gert Selles en Ad Rigters toe.

5. *Bestuurssamenstelling*

Kees Rasenberg treedt terug na 10 jaar bestuurslidmaatschap waarvan 5 jaar penningmeester. Hij wordt bedankt met een hartelijk applaus en goede wijn. Als opvolger wordt Arthur van Schendel benoemd, die al de financiële zaken rondom eduperron.nl behandelt. Manu van der Aa, Ton Hogenes, Corinna van Schendel en Kees Snoek worden herbenoemd.

6. *Rapportage eduperron.nl*

Krijn ter Braak meldt dat het project op schema ligt. De nieuwe website wordt naar verwachting eind 2014 gepresenteerd, dankzij de medewerking van velen. Alain du Perron en zijn vrouw Betje hebben de zeven fotoalbums bijgehouden door Alains vader uitgeleend. De albumbladen worden, eenmaal gescand, een hoogtepunt van de website. Kees Snoek en Ronald Spoor hebben de brieven die ooit bedoeld waren voor een aanvullend deel X van de *Briefwisseling* ter beschikking gesteld van de website. Tineke Rigters heeft een belangrijk onderdeel van het digitaal klaar maken van de brieven voor haar rekening genomen. Petra Mars houdt zich bezig met de briefwisseling van Du Perron met Elisabeth de Roos. Carolien Moonen staat in de startblokken om in een volgende fase aan het digitaliseringsproces bij te dragen. Marsha Keja verwerkt de gegevens die Kees Snoek haar aandraagt over de foto's (identificatie van personen en locaties). Reinder Storm houdt zich bezig met de digitale introductie van de werken van Du Perron op de website. Carina Santing en Elisa Mutsaers houden zich weer op een ander vlak bezig met ons project. Corinna en binnenkort ook Arthur van Schendel zijn mailend en bellend, fundraisend en organiserend bezig deze onderneming tot een succes te maken. Nog afgezien van de voortdurende belangstelling en aanmoediging van Tom Blok en Marjolein van der Tweel en andere donateurs. Vrijwilligers worden gezocht om de 30.000 gedigitaliseerde pagina's door te lezen op onregelmatigheden: men kan zich bij Krijn aanmelden! Voor het scannen van de originele brieven van E. du Perron met diverse personen wordt een crowdfunding project opgezet, waarbij men bijv. alle brieven van Vestdijk, Van Vriesland of Willink kan sponsoren: nader bericht volgt.

7. *Wat verder ter tafel komt / Rondvraag / Sluiting ---*

Vervolgens wordt het eerste exemplaar van *Cahiers voor een lezer* 39 aan Sylvia Willink aangeboden: het bevat de tekst van het in 2007 met haar gehouden gesprek over de vriendschap tussen Eddy du Perron en Carel Willink. Tijdens een korte pauze ontvangen de aanwezige leden hun exemplaar.

Ons lid *Carel Peeters*, criticus en essayist, spreekt over 'Du Perron en het individualisme, toen en nu'. Hij schetst Du Perron als een strijdbaar individualist, die elitair was maar met een sociaal geweten en die bereid was 'voor zijn bibliotheek te sneuvelen'. Door de opkomende collectieve ideologieën verwachtte Du Perron in de jaren dertig het einde van het individualisme. De samenleving is sindsdien echter steeds individualistischer geworden. De antiautoritaire ideeën van de jaren '60 gingen over in het neoliberale ik-tijdperk van de jaren '80, waarin na emancipatie en gelijkwaardigheid de nadruk op autonomie en zelfverwerkelijking kwam te liggen. Tegenwoordig is er – opvallend genoeg – sprake van een 'collectief individualisme': binnen de kakofonie aan vrije geluiden is er sprake van kuddegedrag, dat wordt aangestuurd door economische prikkels, amusement en sociale media. Dat staat wel heel ver af van wat de zelfkritische Du Perron bezielde, voor wie er tijdens de dreigende jaren '30 werkelijk wat op het spel stond.

In 1931 stond er voor Du Perron als individu zelfs bijzonder veel op het spel: de kennismaking met Bep de Roos, die zijn vrouw zou worden. Hun (ongepubliceerde) briefwisseling begint met een briefje aan 'Geachte Mejuffrouw de Roos' en loopt door tot 6 mei 1940. Kees Snoek heeft een selectie gemaakt uit die brieven en Eddy's dagboeken tussen maart 1931 en 17 mei 1932, de dag waarop ze met elkaar trouwden. *Kees Snoek* (als Eddy), *Wilma Scheffers* (als Bep) en *Krijn ter Braak* (verbindende teksten) lezen de passages voor en slagen erin – zonder enige uiterlijke gelijkenis met Eddy en Bep – hun beider stem en persoon overtuigend tot leven te brengen. Eddy excelleert als een 'epistolier enragé' in zijn lange, geëxalteerde, bezwerende, plagerige, speelse en soms obsessieve teksten. Bep heeft heel wat minder woorden nodig. Zo ziet men hun liefdesrelatie vorm krijgen, terwijl Eddy de scheiding van Simone Sechez probeert te regelen en worstelt met zijn 'retrospectieve jaloezie' op Beps vroegere geliefde Johan de Meester. Het zijn boeiende brieven, die nieuwsgierig maken naar het verdere verloop van hun epistolaire contact. Het is

te hopen dat deze levendige correspondentie in boekvorm wordt uitgegeven en op de website eduperron.nl komt.

Met een feestelijke borrel buiten op de Werf eindigt deze jubileumbijeenkomst. Terwijl kano's en feestboten door de Oudegracht varen, heffen wij het glas op ons Genootschap dat sinds 1994 op talloze manieren aandacht geeft aan het leven en werk van E. du Perron en zijn betekenis nu – en dat zal blijven doen.
CvS

Jaarverslag EDPG 2013

Waarde aanwezigen, leden van het E. du Perron genootschap en belangstellenden, Hartelijk welkom in Utrecht, in dit fraaie pand van het florerende Instituut Blankestijn dat aan scholieren die zich in een regulier curriculum maar moeilijk kunnen schikken een tweede kans biedt, met dankzij een uitgekiende pedagogische begeleiding gewoonlijk schitterende resultaten. U weet natuurlijk dat onze held, Eddy du Perron, als puber en adolescent een gespannen verhouding had tot het reguliere onderwijs. Zijn mislukking op de Prins Hendrik School in Batavia werd echter veroorzaakt door de angstdromen die de moord op Fientje de Feniks hem had bezorgd. Na wat privé-lessen (indertijd privaattlessen geheten) kreeg hij enkele jaren later een tweede kans op de HBS in Bandoeng, echter met een vrijstelling voor wiskunde, omdat volgens zijn vader zijn 'idiotie' in dat vak was toegenomen. Geen wonder dat Du Perron zoals hij in *Het land van herkomst* over zijn alter ego schrijft 'innerlijk vastbesloten [was] nu zo gauw mogelijk op de school te mislukken.' Ad Blankestijn, de leraar wiskunde die in 1965 het Instituut Blankestijn oprichtte zou wel raad hebben geweten met deze leerling. De stelling van Pythagoras, op moderne wijze aanschouwelijk gemaakt, zou zelfs Du Perron hebben begrepen. Toch is het nog goed gekomen met onze Eddy, vooral door zijn niet geringe vermogen tot zelfstudie. Het is dan ook passend dat het E. du Perron Genootschap in dit educatieve pand zijn jubileum viert, en wij zijn directeur Merlijn Blankestijn zeer erkentelijk voor het geboden onderdak.

Du Perron leeft op diverse manieren voort, bijvoorbeeld in de naam van de E. du Perronprijs, een prijs die sinds 1986 in Tilburg wordt toegekend aan "personen of instellingen die in het multiculturele Nederland evenals Du Perron door middel van cultuuruitingen in brede zin grenzen durven te doorbreken en scheidsmuren kunnen slechten." Op 27 maart 2013 ging deze prijs naar Mohammed Benzakour voor zijn boek *Yemma, een non-fictieboek over zijn Marokkaanse moeder* die na een herseninfarct in de verpleegzorg terecht komt, waar nauwelijks aandacht bestaat voor alles wat afwijkt van de Hollandse doorsnee. De zoon komt daartegen in opstand en op rebelse, ik zou zeggen duperonneske wijze breekt hij in het starre zorgstelsel in om het zijn moeder in overeenstemming met haar individuele en cultureel bepaalde behoeften zo comfortabel mogelijk te maken.

Het voortbestaan van Du Perron is ook digitaal verzekerd. Aan het door Krijn ter Braak gelanceerde project voor de website www.eduperron.nl wordt nu gewerkt. Om subsidies voor dit project te kunnen werven, was het noodzakelijk dat het E. du Perron Genootschap de status van een culturele ANBI oftewel Algemeen Nut Beogende Instelling kreeg. Hiervoor hebben diverse mensen, vooral onze secretaris Corinna van Schendel, zich bijzonder ingespannen. E. du Perronprijslaureaat 2008 Adriaan van Dis heeft een aanbevelingsbrief geschreven. Na diverse modificaties in de aanvraag is de culturele ANBI-status met terugwerkende kracht per 1 januari 2013 toegekend. Hierdoor kunnen donaties voor 125% van de belasting worden afgetrokken. Inmiddels is het dekkingsplan voor de Du Perron-website rond. Er is in totaal 61.500 euro toegezegd, waarvan 30.000 voor elk 50% worden gegarandeerd door Stichting Dioraphte en het SNSReaalfonds, terwijl de rest, dus iets meer dan de helft van het totaalbedrag, afkomstig is van particuliere schenkers. Dit is een resultaat waarop we in dit jubileumjaar zo dadelijk wel het glas mogen heffen!

Inmiddels – we zijn in 2014 aangeland – heeft Ronald Spoor begin februari de complete briefwisseling tussen Du Perron en zijn Engelse vriendin Eveline Blackett aan het Letterkundig Museum geschonken. Ook deze brieven zullen hun plaats vinden op de Du Perron-website. Tevens heeft Spoor het manuscript van de door hem en Herman Verhaar verzorgde uitgave van de ongepubliceerde fragmenten van Du Perrons *Onzekereren*-reeks in februari aan de directeur van het Letterkundig Museum ter inzage gegeven. Er zal binnenkort een beslissing moeten worden genomen over de uitgave in boekvorm van dit manuscript, dat een bijzonder waardevol licht werpt op de genese van literaire kunstwerken, in casu Du Perrons verwerking van historisch materiaal.

Op het gebied van het door het EdPG ondersteunde digitaliserings- en annotatieproject van de brieven van Sjahrir, de eerste premier van Indonesië, valt ook nieuws te melden. De geannoteerde brieven zijn volgens Sabam Siagian, oud-ambassadeur van Indonesië in Australië en hoofdredacteur van *The Jakarta Post*, van zodanige waarde

voor Indonesië en de relatie tussen beide landen dat hij aandringt op een uitgave in boekvorm. Uitgeverij Prometheus heeft inmiddels een kostenberekening ingediend voor een oplage van 2000 exemplaren en er wordt nu gezocht naar fondsen voor de uitgave, waarachter ook de in 2012 opgerichte Indonesia Nederland Society zich heeft gesteld. Intussen vordert ook mijn biografie van Sjahrir, maar tot uw geruststelling kan ik u melden dat deze de omvang van de biografie van Du Perron lang niet zal benaderen. Ik blijf u op de hoogte houden van verdere ontwikkelingen.

In oktober 2013 was het E. du Perron Genootschap wederom met een informatiestand vertegenwoordigd op de Antiquarenbeurs in Amsterdam. Corinna van Schendel, Ton Hogenes en Kees Rasenberg namen daarbij de honneurs waar voor ons genootschap.

Wat publicaties betreft, zijn daar onze *Cahiers voor een lezer*, waarvan in 2013 weer twee nummers zijn gereedgekomen, nr. 37 en nr. 38. Hierin verschenen drie van de lezingen die in 2013 werden gehouden alsook die van Alfred Birney uit 2012. Wij hadden bijeenkomsten op 11 mei 2013 in het Louis Couperus Museum in Den Haag en op 26 oktober 2013 in het Museum Meermanno-Westreenianum. Op 11 mei lieten Kim Andringa en Gerard Termorshuizen hun licht schijnen op respectievelijk Du Perrons receptie van Couperus en het tragische maar ook vitale levensverhaal van de Indische oplichtster Marietje van Oordt, waarover Termorshuizen bij uitgeverij Tong-Tong een boekje publiceerde.

Op 26 oktober sprak H.T.M. van Vliet over 'E. du Perron en Louis Couperus. Twee kosmopolitische schrijvers in de Nederlandse literatuur', terwijl Wim Willems ons zijn visie gaf op 'Tjalie Robinson, een naoorlogse Du Perron'. Op 26 oktober werd er ook een extra ledenvergadering gehouden, die noodzakelijk was geworden voor het aanvragen van de ANBI-status waarover ik eerder berichtte. Een van de voorwaarden was het instellen van een kascommissie.

Vandaag staat Du Perron als individu en als individualist centraal. Wij zijn blij dat we de criticus en essayist Carel Peeters bereid hebben gevonden te spreken over 'Du Perron en het individualisme, toen en nu'. Hoe individualistisch Du Perron de liefde benaderde kunt u daarna horen in een dramatisering van een deel van zijn (ongepubliceerde) briefwisseling met Bep de Roos, die in maart 1931 begon met een briefje aan 'Geachte Mejuffrouw de Roos' en die in deze presentatie doorloopt tot 17 mei 1932, de dag waarop zij met elkaar trouwen. Krijn ter Braak spreekt het commentaar uit, de rol van Bep de Roos wordt vertolkt door Wilma Scheffers en de biograaf van Du Perron vertolkt Eddy, zonder zich meteen te vereenzelvigen met diens opvattingen over de liefde.

Ik wens u een plezierige middag toe.

Kees Snoek, voorzitter EDPG

Voortgang eduperron.nl Het werk aan de website *eduperron.nl* verloopt voorspoedig, ook dankzij de inspanningen bij de Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren (DBNL). De Koninklijke Bibliotheek (KB) stelt eerste drukken beschikbaar, het Letterenhuis in Antwerpen brievenmateriaal. Door de fusie van de DBNL met de KB zou een vertraging kunnen optreden, waardoor de oplevering pas begin 2015 zou kunnen zijn. Voor het scannen en digitaal bewerken van brieven uit de collectie E. du Perron van het Letterkundig Museum is een *crowdfunding actie* gestart. Zie de bijlage. **Neemt u een van de brieven aan Du Perron onder uw hoede? U kunt ook anderen attenderen op deze kans om een bijdrage te leveren aan eduperron.nl!**

Mededelingen van het bestuur

- *Cahiers voor een Lezer* nr. 39 verscheen op 7 juni jl., nr. 40 verschijnt op 15 november.
- Ontvangt u de EDPG-Nieuwsbrief nog niet per mail en wilt u dat wel, geeft u dan s.v.p. uw *e-mail adres* door aan het secretariaat.
- Op 3 en 4 oktober jl. presenteerde het EDPG zich weer op de Antiquarenbeurs in Amsterdam.

Publicaties

- Hans van de Klis, Een genootschap voor een hyperindividualist. *Boek 12*(2014)3 (juli/aug.), p. 18-19. Over het EDPG.
- Album van de Indische poëzie. Samenst. Bert Paasman en Peter van Zonneveld. Voordracht gedichten Willem Nijholt. Amsterdam: Rubinstein, 2014. ISBN 9789047613817: € 29,95. Bloemlezing uit de Indische poëzie vanaf de VOC tot heden.
- Jurjen Vis, *Wanhoop niet! Biografie van componist en diplomaat Robert de Roos*. Utrecht: van Gruting, 2014. 376 p. ill. en 2 cd's. ISBN 97890 75879 667 : € 38,-. info@vangruting.nl. Robert de Roos (1907-1976) is de broer van Elisabeth du Perron-de Roos. In hoofdstuk IX 'Zwagerdje Bob' en elders wordt aandacht besteed aan de Du Perrons.